

764**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ**

z dnia 26 sierpnia 1998 r.

w sprawie szczegółowych zasad tworzenia, działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej.

Na podstawie art. 10 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 i Nr 160, poz. 1082 oraz z 1998 r. Nr 99, poz. 628 i Nr 106, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Warsztat terapii zajęciowej, zwany dalej „warsztatem”, realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku.

2. Realizacja przez warsztat celu, o którym mowa w ust. 1, odbywa się poprzez:

- 1) ogólne usprawnianie,
- 2) rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- 3) przygotowanie do życia w środowisku społecznym, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej,
- 4) rozwijanie umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
- 5) rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
- 6) rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej, albo szkolenia zawodowego.

§ 2. Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej lub inna jednostka organizacyjna zamierzająca zorganizować lub prowadząca warsztat:

- 1) przyjmuje zgłoszenia kandydatów do uczestnictwa w warsztacie,
- 2) zatwierdza kandydatów na podstawie wskazań do terapii zajęciowej zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ.

§ 3. 1. Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej lub inna jednostka organizacyjna, zamierzający zorganizować warsztat, zwani dalej „jednostkami organizującymi warsztat”, przedstawiają właściwemu terenowo oddziałowi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej „Funduszem”, projekt zorganizowania warsztatu. Projekt powinien zawierać:

- 1) nazwę oraz określenie siedziby jednostki organizującej warsztat,
- 2) adres i tytuł prawny do obiektu — lokalu przeznaczonego na warsztat,
- 3) wypis z rejestru sądowego, w którym zarejestrowana jest jednostka organizująca warsztat, lub inny dokument potwierdzający osobowość prawną, a w przypadku gdy jednostka organizująca warsztat nie posiada osobowości prawnej — dokument potwierdzający istnienie takiej jednostki,
- 4) proponowaną liczbę uczestników warsztatu wraz z określeniem rodzaju ich niepełnosprawności,
- 5) plan działalności warsztatu uwzględniający kompleksowy program rehabilitacyjny oraz formy jego realizacji,
- 6) propozycje dotyczące obsady etatowej warsztatu, z wyszczególnieniem liczby, stanowisk i wymaganych kwalifikacji pracowników,
- 7) preliminarz kosztów uruchomienia warsztatu wraz z uzasadnieniem,
- 8) preliminarz rocznych kosztów działalności warsztatu, z podaniem ich wielkości dla jednego uczestnika w miesiącu,
- 9) plan pomieszczeń warsztatu,
- 10) regulamin warsztatu,
- 11) określenie formy opieki medycznej w warsztacie.

2. Projekt zorganizowania warsztatu, o którym mowa w ust. 1, podlega merytorycznej i formalnej ocenie utworzonego w oddziale Funduszu zespołu, w którego skład wchodzi:

- 1) dyrektor oddziału Funduszu lub wyznaczony przez niego pracownik, jako przewodniczący zespołu,
- 2) lekarz o specjalności właściwej dla rodzaju niepełnosprawności osób uczestniczących w warsztacie,
- 3) psycholog,
- 4) inni specjaliści, w zależności od potrzeb,
- 5) przedstawiciel jednostki zamierzającej zorganizować lub prowadzącej warsztat.

3. Do zadań zespołu, o którym mowa w ust. 2, należy ponadto:

- 1) dokonywanie oceny rocznych sprawozdań z realizacji programu działalności rehabilitacyjnej warsztatu,

2) dokonywanie wspólnie z radą programową warsztatu, o której mowa w § 6 ust. 2, corocznej oceny efektów realizacji indywidualnych programów terapii.

4. Członkowie zespołu, o których mowa w ust. 2 pkt 2—4, otrzymują za udział w pracach zespołu wynagrodzenie na podstawie umów zlecenia zawieranych z oddziałem Funduszu, zgodnie z zasadami ustalonymi przez Zarząd Funduszu.

§ 4. 1. Oddział Funduszu, po stwierdzeniu zgodności projektu zorganizowania warsztatu z celami i zasadami działania oraz po weryfikacji przedstawionych preliminarzy, podejmuje decyzję o finansowaniu warsztatu w wysokości i na warunkach określonych w umowie zawartej z jednostką organizującą warsztat.

2. W umowie, o której mowa w ust. 1, określa się w szczególności:

- 1) strony umowy,
- 2) siedzibę i zakres działania warsztatu,
- 3) liczbę uczestników warsztatu,
- 4) liczbę pracowników warsztatu oraz nazwy stanowisk,
- 5) termin rozpoczęcia działalności warsztatu,
- 6) wysokość środków finansowych niezbędnych do zorganizowania (uruchomienia) warsztatu i jego działalności — z podziałem na rodzaje kosztów,
- 7) sposób finansowania i rozliczania kosztów zorganizowania i działalności warsztatu,
- 8) sposób sprawowania przez oddział Funduszu kontroli działalności warsztatu pod względem prawidłowości gospodarowania środkami finansowymi Funduszu,
- 9) warunki rozwiązania umowy,
- 10) zobowiązanie jednostki do zwrotu oddziałowi Funduszu — w przypadku likwidacji warsztatu — całego wyposażenia warsztatu zakupionego ze środków Funduszu,
- 11) zobowiązanie do zachowania formy pisemnej dla dokonania zmian w umowie.

3. Umowę, o której mowa w ust. 1, zawiera się na czas nie określony.

4. Przeniesienie na inny podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 i Nr 160, poz. 1082 oraz z 1998 r. Nr 99, poz. 628 i Nr 106, poz. 668), praw i obowiązków wynikających z prowadzenia warsztatu możliwe jest za zgodą stron umowy.

§ 5. 1. Warsztat jest placówką pobytu dziennego.

2. Czas trwania zajęć w warsztacie wynosi 35 godzin tygodniowo i 7 godzin dziennie. Ustalenie mniejszego wymiaru zajęć powoduje konieczność odpowiedniego zmniejszenia wysokości finansowania.

3. Zajęcia rehabilitacyjne są prowadzone w warsztacie zgodnie z indywidualnym programem przygotowanym dla uczestnika warsztatu przez radę programową warsztatu, o której mowa w § 6 ust. 2.

4. Program, o którym mowa w ust. 3, powinien określać w szczególności:

- 1) formy terapii oraz ich techniczne i organizacyjne dostosowanie do sprawności psychofizycznej uczestnika,
- 2) przewidywany zakres terapii,
- 3) zakres i metody nauki zaradności osobistej,
- 4) sprawności psychofizyczne niezbędne do podjęcia pracy oraz metody ich ćwiczenia,
- 5) formy rehabilitacji społecznej,
- 6) formy współpracy z rodziną lub opiekunami,
- 7) osoby odpowiedzialne za realizację programu.

5. Warsztat zapewnia warunki niezbędne do pełnej realizacji programu rehabilitacji.

§ 6. 1. Pracownikami warsztatu są:

- 1) kierownik warsztatu,
- 2) specjaliści do spraw rehabilitacji lub rewalidacji,
- 3) instruktorzy terapii zajęciowej,
- 4) pracownik socjalny,
- 5) pielęgniarka lub lekarz medycyny, w zależności od potrzeb,
- 6) psycholog,
- 7) instruktor zawodu, w miarę potrzeb,
- 8) inne osoby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania warsztatu.

2. Pracownicy warsztatu, wymienieni w ust. 1 pkt 1—7, tworzą radę programową warsztatu.

3. Pracowników warsztatu zatrudnia jednostka organizująca warsztat.

4. Na jedną osobę pracującą bezpośrednio z uczestnikami nie powinno przypadać więcej niż pięciu uczestników warsztatu.

§ 7. Rada programowa warsztatu, o której mowa w § 6 ust. 2, dokonuje z udziałem uczestników warsztatu okresowo, nie rzadziej niż raz na pół roku, oceny ich indywidualnych efektów rehabilitacyjnych i, jeżeli zachodzi potrzeba, modyfikuje program rehabilitacji lub wskazuje na możliwości i formy dalszej rehabilitacji, informując o tym ich rodziny lub opiekunów.

§ 8. 1. Ze środków Funduszu są pokrywane następujące koszty zorganizowania warsztatu:

- 1) adaptacji pomieszczeń przeznaczonych na warsztat:
 - a) do 100% w przypadku, gdy jednostka organizująca warsztat nie prowadzi dochodowej działalności gospodarczej,

b) do 60% w przypadku, gdy jednostka organizująca warsztat prowadzi dochodową działalność gospodarczą lub jest państwową lub gminną jednostką organizacyjną,

2) wyposażenia warsztatu.

2. Do kosztów działalności warsztatu finansowanych ze środków Funduszu zalicza się:

- 1) wynagrodzenia pracowników warsztatu wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym, ze składkami na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych — w przypadku ich ponoszenia,
- 2) koszty materiałów, energii, usług materialnych i usług niematerialnych, niezbędnych do funkcjonowania warsztatu,
- 3) koszty dowozu uczestników lub koszty eksploatacji samochodu związane z realizacją programu rehabilitacji i niezbędnej obsługi działalności warsztatu,
- 4) koszty szkoleń pracowników warsztatu ściśle związane z działalnością warsztatu,
- 5) koszty ubezpieczenia uczestników,
- 6) koszty kieszonkowego, o którym mowa w § 11,
- 7) koszty wycieczek organizowanych dla uczestników warsztatu,
- 8) koszty materiałów do terapii w pracowniach, w tym w pracowni gospodarstwa domowego.

3. Pierwsza transza środków Funduszu jest przekazywana na cele wymienione w ust. 1 i 2 — w wysokości określonej w umowie, o której mowa w § 4 ust. 1 — jednostce organizującej warsztat w terminie 14 dni od daty podpisania umowy.

4. Jednolite wskaźniki i procedury dofinansowania kosztów zorganizowania i działalności warsztatu ustala Zarząd Funduszu.

§ 9. 1. Strony umowy corocznie określają, w formie załącznika do umowy, o której mowa w § 4 ust. 1, wysokość środków finansowych na działalność warsztatu.

2. Plan finansowy na rok następny jest przedstawiany przez jednostkę prowadzącą warsztat oddziałowi Funduszu nie później niż do dnia 15 października roku bieżącego.

§ 10. Środki Funduszu są przekazywane zgodnie z umową, o której mowa w § 4 ust. 1, na konto jednostki prowadzącej warsztat, która jest zobowiązana do prowadzenia wydzielonej księgowości analitycznej dla działalności warsztatu oraz do składania oddziałowi Funduszu pełnego rozliczenia rocznego na podstawie przedstawianego do wglądu całościowego bilansu rocznej działalności jednostki.

§ 11. 1. Uczestnik warsztatu otrzymuje kieszonkowe w wysokości do 20% najniższego wynagrodzenia pracowników określonego na podstawie Kodeksu pracy.

2. Wysokość kieszonkowego i sposób gospodarowania nim ustala kierownik warsztatu, według zasad określonych w regulaminie warsztatu, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Kieszonkowe wykorzystuje się do treningu ekonomicznego — zgodnie z potrzebami i decyzjami każdego uczestnika, wynikającymi z programu rehabilitacji.

4. Jeżeli osoba niepełnosprawna, w opinii rady programowej warsztatu, nie jest w stanie wskazać swoich potrzeb i podjąć decyzji, sposób wykorzystania kieszonkowego określają wspólnie kierownik warsztatu, pracownik socjalny lub inny pracownik warsztatu dobrze znający uczestnika — w porozumieniu z jego rodzicami (opiekunami prawnymi).

§ 12. 1. Jednostka prowadząca warsztat składa w oddziale Funduszu kwartalne informacje o wydatkowaniu środków finansowych, nie później niż do 5 dnia miesiąca następującego po okresie rozliczeniowym.

2. Odsetki naliczane przez bank od środków przekazanych na konto warsztatu nie zwiększają limitu środków przekazanych warsztatowi na jego działalność w okresie sprawozdawczym. Odsetki te są wykazywane w sprawozdaniu finansowym warsztatu.

3. Oddział Funduszu, po przyjęciu informacji, o których mowa w ust. 1, przekazuje jednostce prowadzącej warsztat, nie później niż do 25 dnia miesiąca rozpoczynającego kwartał, środki finansowe na następny kwartał, pomniejszone o kwotę odsetek, o których mowa w ust. 2.

§ 13. 1. Jednostka prowadząca warsztat składa w oddziale Funduszu roczne sprawozdanie z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu w terminie do dnia 1 marca następnego roku.

2. Roczne sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać w szczególności:

- 1) listę uczestników i rodzaje ich niepełnosprawności,
- 2) poziom frekwencji uczestników warsztatu w poszczególnych miesiącach roku sprawozdawczego,
- 3) charakterystykę i efekty terapii zajęciowej, zwłaszcza w zakresie zaradności osobistej i samodzielności uczestników,
- 4) rozliczenie roczne, o którym mowa w § 10,
- 5) informację o wykorzystaniu przez warsztat środków finansowych, z uwzględnieniem kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług, o których mowa w § 14 ust. 2 i 3.

§ 14. 1. Warsztat prowadzi działalność o charakterze niezarobkowym, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Ewentualny dochód ze sprzedaży produktów i usług, wykonanych przez uczestników warsztatu w ra-

mach realizowanego programu terapii, przeznacza się — w porozumieniu z uczestnikami warsztatu — na pokrycie wydatków związanych z ich zbiorowym uczestnictwem w życiu społecznym organizowanym przez warsztat.

3. W przypadku gdy wysokość dochodu, o którym mowa w ust. 2, przekracza w skali miesiąca kwotę odpowiadającą iloczynowi 30% najniższego wynagrodzenia pracowników i liczby uczestników warsztatu, o jego przeznaczeniu decydują strony umowy, o której mowa w § 4 ust. 1.

§ 15. Warsztat jest obowiązany do posiadania i prowadzenia, w sposób zgodny z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883):

- 1) dokumentacji stanowiącej podstawę do zakwalifikowania osoby niepełnosprawnej do uczestnictwa w warsztacie,
- 2) dokumentacji zawierającej informacje o miejscu zamieszkania, stanie rodzinnym uczestnika, jego warunkach mieszkaniowych i bytowych,
- 3) indywidualnego programu rehabilitacji i terapii w zakresie rozwoju:
 - a) zaradności osobistej,
 - b) samodzielności społecznej (m.in. wypełniania różnych ról społecznych),
 - c) form komunikowania się (mowy biernej, czynnej, umiejętności nawiązywania i utrzymywania kontaktów),
 - d) znajomości i umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej,
 - e) poprawy kondycji psychicznej oraz fizycznej sprzyjającej niezależności, samodzielności i aktywności oraz radzeniu sobie w trudnych sytuacjach,
 - f) umiejętności niezbędnych we współżyciu i współpracy,
 - g) umiejętności wykonywania różnych czynności, wynikających z form terapii zajęciowej,

h) psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,

i) usprawniania ruchowego,

- 4) indywidualnego zeszytu obserwacji, zawierającego bieżącą rejestrację przebiegu rehabilitacji oraz okresowe oceny efektów, a także modyfikację programów rehabilitacji w związku z efektami dotychczasowych działań,
- 5) „książki pracy uczestnika warsztatu”, wypełnianej przez uczestnika samodzielnie lub przy pomocy wyznaczonego pracownika warsztatu, zawierającej następujące dane i informacje: imię i nazwisko, nazwę pracowni, rodzaj wytworu, opis wykonywanych czynności, datę rozpoczęcia, datę zakończenia, sposób wykorzystania wytworu, podpis uczestnika,
- 6) dokumentacji współpracy z rodzinami lub opiekunami,
- 7) dokumentacji dotyczącej stanu zdrowia uczestników warsztatu.

§ 16. 1. Zespół, o którym mowa w § 3 ust. 2, dokonuje kontroli realizacji programu rehabilitacji.

2. W ramach kontroli zespół może żądać między innymi:

- 1) przedstawienia przez kierownika jednostki prowadzącej warsztat, w wyznaczonym terminie, informacji o realizacji programu rehabilitacji warsztatu,
- 2) udostępnienia dokumentów związanych z prowadzoną rehabilitacją.

§ 17. Traci moc rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 września 1992 r. w sprawie zasad tworzenia, działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 71, poz. 357).

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Pracy i Polityki Socjalnej: *L. Komorowski*